

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 7 Sayı: 31 Volume: 7 Issue: 31

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**İLKÖĞRETİM DERGİSİ'NDE YAYIMLANAN EĞİTİMLE İLGİLİ ÇEVİRİ MAKALELER
(1939-1966)***
**THE TRANSLATED ARTICLES RELATED TO EDUCATION PUBLISHED IN THE JOURNAL
OF PRIMARY EDUCATION (1939- 1966)**

Mustafa GÜÇLÜ**

Öz

İlköğretim Dergisi, 1939 ve 1966 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılmıştır. Yaklaşık 27 yıl kesintisiz bir şekilde yayım faaliyetini devam ettiren dergi 540 sayı olarak yayımlanmıştır. Eğitim biliminin farklı alanlarına ilişkin çok sayıda makale ve yazıya yer verilen bu sayılarda sadece yurt içinden değil aynı zamanda yurt dışından da çok sayıda makale ve yazı bulunmaktadır. Toplam 246 çeviri makale ve yazıya yer verilen dergide bunların 78'inin konusunun eğitimle ilgili olduğu görülmektedir. Konusu eğitim olan çeviri makalelerde ise daha çok; öğretmenlik mesleği, özel eğitim, eğitimin psikolojik temelleri, eğitim-öğretim süreci ve mukayeseli eğitimle ilgili konulara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dergi, İlköğretim Dergisi, Tercüme, Çeviri Makale, Eğitim.

Abstract

Journal of Primary Education is published from 1936 to 1966 by the Ministry of Education. The journal being continuously published for 27 years, was taken out 540 in number. In these issues being related to many areas of educational sciences, there took place many issues not only from Turkey but also from abroad. In this journal in which 246 translations and articles took place, 78 of these articles are known as related to education as a field. In the translated articles which are related to education there featured some topics more such as comparative education, special education, the psychological basis of education, education- teaching process.

Keywords: Journal, Journal of Primary Education, Translation, Translated Article, Education.

---

* Bu araştırma Erciyes Üniversitesi BAP Birimi tarafından desteklenen "İlköğretim Dergisi'nin Türk Eğitim Hayatındaki Yeri ve Önemi (1939-1966)" adlı projeden üretilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

I. Giriş

Bir taraftan biriktirilen, bir taraftan da miras olarak bırakılan medeniyet sürekli ve değişken olan bünyesinde barındırmakta, kültürel birikimleri aynı anda hem ihraç hem de ithal edebilmektedir. Bunun önemli yollarından biriside tercüme hareketlerinden geçmektedir (Ulukütük, 2010: 250). Çevirinin en önemli işlevi; öteki kültürleri tanımak, öteki ile kendi kültürünü karşılaştırmak ve dolayısıyla okura yenedünyalar sunmaktır (Naçi, 2007). Çevirilerin yapıldığı alanlardan birisini de dergiler oluşturmaktadır.

Bilimsel dergiler, araştırma sonuçlarının ilgili alandaki diğer araştırmacılarla hızlı biçimde paylaşımını mümkün kılan bilimsel iletişimin temel araçlarından (Gürses, 2005: 141). 1939 ve 1966 yılları arasında yayın faaliyetlerini sürdüren İlköğretim Dergisi de eğitim alanında ortaya çıkan bilgi ve tecrübelerin eğitim kamuoyuna duyurulmasında önemli işlevler yerine getirmiş dergilerimizden birisidir. Yaklaşık 27 yıl kesintisiz bir şekilde yayın faaliyetlerini sürdüren dergi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılmıştır. Toplam 540 sayı olarak yayımlanan dergi 31 ciltte toplanmıştır. Dergide eğitim biliminin farklı alanlarına ilişkin makale ve yazılar yayımlanmıştır. Dergide sadece yurt içindeki makale ve yazılar değil aynı zamanda yurt dışında yayımlanmış makale ve yazıların çevirisine de yer verilmesi, yurt dışındaki eğitim hareketleri konusunda eğitim camiasını bilgilendirdiği görülmektedir.

Dergide toplam 246 çeviri makale ve yazı yayımlanmıştır. Bunlardan sadece 78 tanesinin eğitimle ilgili makale ve yazıdan oluştuğu görülmektedir. Eğitimle ilgili çeviri makale ve yazılar içerik açısından değerlendirildiğinde ise bunların; öğretmenlik mesleği, özel eğitim, eğitimin psikolojik temelleri, eğitim-öğretim süreci ve mukayeseli eğitim çalışmaları ilgili olduğu görülmektedir. Bu araştırmada da çevirisine yer verilen bu makale ve yazıların genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır.

II. Öğretmenlik Mesleği İle İlgili Çeviri Makaleler

Dergide öğretmenlik mesleği ile ilgili yer verilen çeviri makalelerde; öğretmenlerin yararlanabileceği bazı tecrübeler, köy öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklere, iyi bir öğretmen olabilmek için sahip olunması gereken özelliklere ve öğretmenlerin manevi değerleri aktarmadaki yeri ve önemine değinilmiştir.

Niederer (1961: 4), öğretmen ve tutumu konusunu ele aldığı makalesinde öğretmenlere bazı öneriler getirmektedir. Ona göre öğretmenler henüz genç, beden ve ruh bakımından olgunlaşmamış, fakat hayat hakkı olan öğrencilerle karşı karşıya olduğunu kesin olarak kabul etmeli, konusuna hâkim olmalı ve dersine iyi bir hazırlık yapmalıdır. Öğretmen derse erken gelmeli,

okula gelirken yaşamış olduğu her şeyi bir kenara bırakmalıdır. Öğretimde mümkün olduğu kadar cezaya yer vermemeli, sabırlı ve kendinden emin olmalıdır.

Dietz (1943: 1903) ise köy öğretmenleri ile ilgili yazısında yeni köy okullarında görev yapacak öğretmenlerin pedagojik eğitimleri yanında başka konular hakkında da bilgi sahibi olmalarının gerekli olduğunu belirtmektedir. Her şeyden önce yeni köy öğretmeni; köy ve memleket bilgisi, köy psikolojisi, genel köy pedagojisi alanlarında da kendini yetiştirmelidir.

Briggs (1943: 1651), harp zamanında öğretmenlere düşen görevleri ele aldığı makalesinde gençlere daimi kıymetleri görmeyi ve takdir etmeyi, maneviyatın yüksek tutulmasının nasıl öğretileceği konularında bilgiler vermektedir. Ona göre devlet adamları karşılarındaki kitleleri harekete geçirirken onların hislerine hitap etmektedirler. Hisler geçicidir. Oysa öğretmenlerin karşılarında harekete geçirilmesi gereken kitle değil öğrenciler vardır. Bu nedenle Briggs'e göre öğretmenler kürsüden konuşan bir hatip gibi olmamalıdır. Çünkü öğretmenin amacı, kısa ömürlü his binası kurmak yerine sağlam temelli, insanın hayatı boyunca devam edecek bir mantık binası kurmaktır. Bundan dolayı öğretmenler tarihe, vakalara, bilimsel incelemelere dayanarak ve büyük kelimelerden kaçınarak bir mantıki manevi bina kurmalıdır. Ona göre okullar işte bu yüzden milli ve demokratik ahlakımızın kurulmasında önemli bir yere sahiptir.

Dergide öğretmenlerin öğrenme-öğretme süreçlerinde yararlanabilecekleri tecrübeler de yer verilmiştir. Lane (1955: 5-6), okullarda 5, 6 ve 7 yaşlarında ki çocuklara nelerin yaptırılacağını kendi tecrübelerinden hareketle açıklamıştır. O, makalesinde öğrencilere yaptırılacak etkinlikleri; toplumsal yaşam, tabiat incelemesi, dil gelişimi, estetik gelişimi, pratik sanat gelişimi ve hüner kazandırma alanlarında belirtmiştir.

III. Özel Eğitimle İlgili Çeviri Makaleler

Dergide özel eğitimle ilgili yer verilen çeviri makalelerde; işitme güçlüğünün çocuklar üzerindeki etkileri, bazı Avrupa ülkelerindeki özel eğitim uygulamaları, zihinsel engelli çocukların eğitimi, ihtiyaçları, sorunları ve çözüm önerileri, üstün zekâlı çocukların eğitimi gibi konulara değinilmiştir.

Fisher (1956: 5) işitme güçlüğünün çocuklar üzerinde yarattığı sorunları ele aldığı makalesinde öğretmenlerin sınıflarında işitme güçlüğü yaşayan öğrenci olup olmadığını belirleyebilmesi için 12 soru hazırlamıştır. Eğer bu testte yer alan 12 sorunun cevabının büyük çoğunluğu evet ise çocukların işitme kaybı olduğu anlamı çıkmaktadır. Ona göre sınıfta işitme güçlüğü yaşayan öğretmenlerin bazı görevleri

vardır. Eğer sınıfta işitme sorunundan dolayı çekingen öğrenciler varsa her şeyden önce öğretmenin bu çocukların güvenini kazanması ve onları konuşturması gerekmektedir. Fisher, işitme kaybı sorununun çocukta ortaya çıkardığı en önemli sorunlardan birisinin de çocukta aşağılık duygusunun olduğu belirtmektedir. Öğretmenin bu çocuklara yaklaşıp aşağılık duygusunu yenmelerini sağlaması gerekmektedir. Ona öğretmen ayrıca bu çocuklara karşı oldukça sabırlı olmalı, anlayamadıkları yerleri tekrar tekrar anlatabilmelidir. Dergide, Viyana'da işitme ve görme engelli bireylerin eğitsel ve ruhsal sorunlarıyla ilgilenen Löwereld (1944: 2064)'in mesleki tecrübelerine de yer verilmiştir.

Mykelebus (1955: 12-13) işitme engelli çocukların ihtiyaçlarını ele aldığı araştırmasında tüm çocukların bazı ortak ihtiyaçlarından söz etmektedir. Bütün çocuklar şefkat görmek, güvende olmak, sevmek, ailelerinin bir parçası olmak, başarılı olmak ve övülmek isterler. Bu ortak ihtiyaçları çoğaltmak mümkündür. Ona göre bu ihtiyaçlar açısından işitme engelli çocukların diğer çocuklardan bir farkı yoktur. Fark, aynı olan bu ihtiyaçların karşılanması biçimidir. Bu da onun eğitiminin daha kati, daha esaslı ve daha somut bir yolla yapılmasını gerekli kılmaktadır. Mykelebus makalesinde; başarılı olma, ailenin bir parçası olma gibi ihtiyaçların nasıl karşılanacağını örneklerle açıklamaktadır.

Çeviri makalelerde, işitme kaybı olan çocuklar yanında ele alınan konulardan birisi de zihinsel engelli çocuklar olmuştur. Resnick (1958: 12) tarafından yazılan makalede zihinsel engelli çocuklarla ilgili sorunlara ve çözüm önerilerine yer verilmiştir. Zihinsel engelli çocukların eğitimlerinin nereye kadar mümkün olduğu, niçin daha fazla disiplin sorununa neden oldukları, bu çocukların davranışlarının ıslah edilebilmesi için nelerin yapılması gerektiği, nelerin öğretilebileceği ve öğretimin daha etkili hale getirilebilmesi için nelerin yapılması gerektiği ele alınan başlıca sorunlar olmuştur. Resnick, zihin bakımından geri olan çocukların özellikle sınıf rehber öğretmenleri için bir sorun oluşturduğunu ifade etmekte ve bunların öğrenme sürecinde başarılı olabilmesi için bazı öneriler getirmektedir. Bu çocuklar tam anlamı ile genelleme yapamadıkları için onlara hayattan çok sayıda örneklerin verilmesi, öğretim sürecinde daha fazla duyuya hitap edilmesi, her fırsatta onlara da bir şeyler yapma fırsatının sağlanması, sınıfta yapılacak olan işlerin onların ilgileriyle ilişkilendirilmesi, ağır öğrenen çocukların başarı duygusunu tadabilmeleri için faaliyet ve işlerinde çalışmalarının sağlanması, normal çocuklara göre daha fazla temrin ve işleme ihtiyaç duymaları, beğenilme ve takdir edilme ihtiyaçlarının giderilmesi, başka çocukların başarıları ile değil daha çok bu çocukların kendi başarıları ile yarışırılması, öğretim konularının

öğrenci seviyesine uygun hale getirilmesi bu önerilerden bazılarıdır.

Dergide bazı Avrupa ülkelerinde özel eğitim alanında görülen uygulamalar hakkında da bilgiler verilmektedir. Peter Stafford'un (1958: 7) çevirisine yer verilen makalesinde, Danimarka'da işitme güçlüğü olan çocuklar sorunu ele alınmıştır. Stafford, Danimarka'da 1952 yılında ayrılan üç bölge olan Aarhus, Copenhagen ve Odense şehirlerinde Sağır Çocuklar Kliniğinin kurulduğunu belirtmektedir. Bu tarihe kadar Danimarka'da sağır çocukların anne ve babaları çocuk bakımevlerine başvurumaktadırlar. Ona göre 1952 yılında sağır çocukların %16'sı yeni kurulan kliniğe başvurmuştur. 1956 yılına kadar ise bu kuruma başvuran çocukların sayısında hızlı bir artış görülmüş, sağır çocukların %84'ü bu kuruma devam etmiştir. Sağır çocukların %16'sı ise çocuk bakımevlerine devam etmiştir. Stafford, ilk kez 1952 yılında açılmaya başlanan bu kliniklerin temel amacının doktorların işitme sorununu gördükleri çocukların bir müddet burada gözlem altında tutularak takip edilecek yöntemlerin belirlenmesi olduğunu ifade etmektedir. Bu kliniklerde genellikle takip edilen ilk yol çocukların bir yaşına girmeden kulaklık takmalarıdır. Ona göre Danimarka'da 1000 çocukta 1 kısmi işitme sorunu, 14000 çocukta 1 oranında ise ağır işitme kaybı olan çocuk dünyaya gelmektedir. Bunun yanında köylerde yaşayan ve işitme kaybı olan çocukların anneleri de modern metotlarla bu çocuklara konuşma öğretebilmek için kliniklerde bir haftalık eğitim almaktadırlar.

İsvet'te işitme ve konuşma engelli çocukların eğitimi ve bakımı sorunu ele alan Johnson (1952: 10), okullarda bu konuda verilen eğitim-öğretim çalışmaları hakkında bilgi vermektedir. Johnson okullarda verilen eğitim-öğretim yanında sosyal ve dini bakım hakkında da bilgiler vermektedir. 1950 ve 1951 eğitim-öğretim yılında ilkokullarda 520, erkek ortaokullarında 60, kızların devam ettiği ortaokullarda 56, özel tedavi enstitülerinde de 27 olmak üzere toplam 663 işitme ve konuşma engelli öğrencinin bulunduğunu belirten Johnson, okulu bitiren bu öğrenciler için sosyal ve dini eğitim çalışmalarının yapıldığını belirtmektedir. Bu konuda papaz ve sosyal müşavirler görevlendirilmiştir. Ülke bu görev için 5 bölgeye ayrılmıştır. Her bölgede 1 papaz ve 1 sosyal müşavir bulunmaktadır. Sosyal müşavirler; iş bulma, çalışma malzemesi ve araç-gereci temin etme konularında işitme ve konuşma engelli bireylere yardımcı olmakta, imal edilen ürünlerin pazarlanmasında, resmi kurumlarla ilişkilerde destek görevi görmektedirler.

Er (1950: 3377), The Elementary School adlı dergiden aldığı, fakat yazarı belli olmayan çeviri makalesinde üstün zekâlı çocukların eğitimi sorununu ele almıştır. Makaleye göre bu çocukların en önemli

vasıfları; heyecanlı ve fiziksel olarak da sağlıklı olmalarıdır. Bu çocuklar zaman zaman çevrelerine isyan etseler de sorun onların zekâlarından değil, çevrenin elverişsizliğindedir. Düşünme süreçleri normal çocuklardan farklı olan bu çocukların farkı hızlı düşünmeleri değil, gösterdikleri maharetlerdedir. Bir konunun öğretiminde diğer çocuklar gibi fazla tekrara gerek duymazlar. Onlara birkaç sınıf terfi ettirmek yerine yapılacak en akıllı iş düşündürücü sorular sormaktır. Üstün zekâlı çocuklar düşünce yönünden yaşatlarından daha ileri olduklarından yaşça büyüklerle arkadaşlık ederler. Makalede üstün zekâlı çocukların öğretimi konusu örneklerle açıklanmaktadır.

IV. Eğitimin Psikolojik Temelleri İle İlgili Çeviri Makaleler

Eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili çevirisine yer verilen makalelerde; gelişimi etkileyen faktörler, öğrencilerin ders dışında farklı işlerde çalışmaları, öğrenme gücü, uyum sorunu olan öğrenciler, ahlak eğitimi, çocukların dünya görüşleri, çocuk eğitimde kullanılan yöntemler, ailelerin değişen disiplin anlayışları, zekâ testleri, öğrencilerin gelişimlerin sosyal dersler açısından ele alınması, öğrenilecek olan konuya ilginin çekilmesi, çocuklarda görülen fiziksel ve ruhsal sorunlar, okullarda disiplin uygulamaları hakkında bilgi verilmiştir.

Künkel (1942: 1517), gelişimi etkileyen faktörlerden kalıtım ve çevre konusunu ele aldığı makalesinde gelişimde bunlardan herhangi birisinden ziyade her ikisinin de etkili olduğunu örneklerle açıklamaktadır. Ona göre gelişimde sadece çevre etkili olsaydı insanlar aynı muhit içinde yaşadıkları kişilere benzerlerdi. Eğer gelişimde sadece kalıtım etkili olsaydı o halde her aileye, her ırk sürekli olarak benzer fertler meydana getirirdi. Künkel, bu nedenle eğitim işiyle meşgul olan kişilerin kalıtım ve çevrenin gelişimdeki etkilerini iyi bilmesi ve ona göre yöntem geliştirmesi gerektiğini belirtmektedir.

Öğrencilerin kalıtımla getirdikleri özelliklerin başında zekâ gelmektedir. Bliven (1955: 2-3), zekâ testlerini ele aldığı çalışmada zekânın zamanla değişip değişmediği ve zekâ testlerinin zekânın tam ölçüsü olup olmadığı gibi konularda bilgi vermektedir. Ona göre zekâ testlerinin zekânın tam olarak ölçüsü olup olmayacağı konusu zekâdan ne anlaşıldığı ile ilgilidir. Durum ne olursa olsun teste gösterilen başarılar ile sonradan zekâ kabiliyeti isteyen görevler arasında itiraza imkân vermeyen bir nispet göz çarpmaktadır. Testler; hafıza, lügat, düşünme yetisi ve matematik anlayışı gibi konularda bize bilgi vermektedirler. Lane (1958b) ise zekâ gelişiminin öğretmenler tarafından genellikle zekâ testleriyle veya başarı testleriyle elde edilen sonuçlar olarak kabul etseler de henüz zekânın

herkesi tatmin edebilecek bir tarifinin yapılamadığını belirtmektedir.

Dergide derslerin öğretimi ve çocukların gelişimleri arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalara da yer verilmiştir. Bu araştırmalardan birisi de Piaget'e aittir. Piaget (1963), tabii bilimlerin ilköğrenimi hakkında yazmış olduğu makalesinde çocukta fen bilgisi kavramlarının hangi psikolojik kanuna uygun olarak geliştiği yönündeki bilgiler yanında, öğrenim amaçları, çocukta düşünce türleri, müfredat programları ve öğretim metodu hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Michaelis (1955: 8-9), çocukların gelişimini sosyal dersler açısından değerlendirdiği makalesinde sosyal derslerdeki konuların çocukların gelişim özellikleri açısından ele alınmasının oldukça yeni olduğunu belirtmektedir. Ona göre çok yakın bir zamana kadar tarih, coğrafya ve diğer sosyal derslerde daha çok ders kitaplarını, bu konudaki otorite fikirleri ve ders programlarının çizdiği konuları öğretme biçiminde yapıyordu. Bu anlayış sosyal derslerin çocukların yaşamlarının bir parçası olmasının önündeki en büyük engellerden birisini oluşturmaktadır. Michaelis makalesinde ayrıca sosyal dersler bakımından çocuklarda görülen gelişim özelliklerini farklı yaşlar açısından değerlendirmiştir.

Dergide yurt dışında bulunan bazı klinik ve okulların çalışmaları hakkında bilgiler de verilmektedir. Makalesinde Viyana Psikolojik Danışma Kliniklerini tanıtan Schenk (1952: 6), daha önceleri dersi anlayamayan, dolayısıyla başarısız olan çocuklara öğretmenin verdiği hüküm genellikle tembel, aptal gibi ifadelerken özellikle gelişen psikoloji ile beraber öğrenme gücünün sadece zekâdan değil, fiziksel, fikri gibi daha birçok sebepten kaynaklanabileceğinin anlaşılmasına başladığını belirtmektedir. Öğrenme gücü ile ilgili sorunların belirlenmesi ve önüne geçilebilmesi için Viyana'da 1948 yılından itibaren tamamen uzmanların gözetim ve denetiminde psikolojik danışma kliniklerinin açıldığını ifade eden Schenk, çoğunluğu erkek olmak üzere bu kliniklere 700 öğrencinin başvurduğunu, bunlardan %50'sinin öğrenme gücü, %25'inin davranış bozukluğu ve %15'ininde de davranış ve öğrenme bozukluğu sorunu bulunduğunu dile getirmektedir. Geriye kalan öğrenciler ise gelişimi yavaşlatan bazı sorunlara sahiptir.

E. Hamdi Akman (1953: 12), Notre-Dama de Mantaincourt Okulu'nun yapmış olduğu başarılı çalışmalarla ilgili hazırlanmış olduğu raporun tercümesine yer vermiştir. Okulun iki yıllık süre içinde çok başarılı uygulamalara yer verildiği belirtilen raporda, yapılan değişikliğin temel amacının çocukların yaşama ve çalışma şartlarının değiştirilmesi olduğu ifade edilmiştir. Bu amacı gerçekleştirilmesi için yapılan çalışmalar ise; eğitim-öğretimin çocukların özelliklerine

uydurma, çocuğun yaşadığı sosyal çevre içinde iyi bir şekilde tanınması, çocukların bilinç ve iradelerini olgunlaştırarak onları ileride alacakları rollere uygun eğitim vermek ve yaratıcı bir şekilde yetiştirerek kendi kendilerine çalışarak başarılı olabilecek seviyeye getirilmesi olarak ifade edilmiştir.

Kendisi aynı zamanda Paris'te bir tıp profesörü olan Heuyer (1955: 4), çocukların okula olan intibak sorunlarının belirlenebilmesi için bir takım teşhis metotları üzerinde çalışmıştır. Bu metotları; pedagojik, psikolojik ve psikiyatrik metot olarak üçe ayıran Heuyer, pedagojik metodun esasını; anormal kabul edilen çocuğun okulda kazandığı bilgilerin toplamını bulmak, sonra da normal kabul edilen çocukların bilgilerini toplayarak bunları mukayese etmek ve anormal çocuğun ne kadar geri olduğu konusunda bir fikir vermesidir. Çünkü ona göre zihni açıdan geri kalmanın kontrolü için kazanılan bilgi, en önemli araçlardan birisidir.

Valiere (1954: 6-7), uyum problemi yaşayan öğrenciler için Paris şehir merkezinde bulunan bir okulda yapılan çalışmalara yer verdiği makalesinde, çocukların büyük bir kısmının zekâ seviyeleri normal, hatta bu çocukların %80'inin zekâ seviyelerinin normalin üstünde olmasına rağmen dersleri anlamakta zorluk çektiğini belirtmektedir. Ona göre birçok öğrencinin sadece notlarına bakarak zekâları hakkında karar vermek hatalı bir yaklaşımdır. Çünkü çocuğun ruhunun ihtiyacı, gelişmesi, çevresine karşı gösterdiği gizli tepkiler çoğu zaman okuldaki davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Valiere, her ne kadar okullarda beden eğitimi dersine yer verilse de duygusal ve karakter gelişimi anlamında okullarda bir şey yapılmadığını belirtmektedir. O, yeni kurulmaya başlanan psiko-pedagojik enstitülerin bu ihtiyacı karşılamada önemli etki gösterdiğini ifade etmektedir.

Çeviri makalelerde ele alınan konulardan birisi de ahlaki eğitimidir. Emil Channel (1954: 6), ilkokullarda ahlak eğitimi konusunu ele aldığı makalesinde ahlakın pratikler, dersler ve örneklerle öğrenileceğine vurgu yapmakta, bu konuda öğretmenlere önemli görevler düştüğünü ifade etmektedir. Ona göre ahlak konusunda öğretmenler iyi bir model olmalıdır. Çünkü öğretmenin çocuklara kazandıracığı ahlaki davranışlara öncelikle kendisinin sahip olması inandırıcılık açısından gereklidir. Ahlaki eğitimde örneklerin tek başına yeterli olamayacağını ifade eden Channel, görünüşte kusursuz olan birisinin gerçekte bencil ve şehvet düşkünü birisi olabileceğini dile getirmektedir. Bu nedenle ona göre derin bir fazilete sahip olmaksızın faziletli görünen bir adam iyilik, doğruluk ve kanaatkârlık dersi veremez. Öğrencilerinde sempati, saygı ve hayranlık uyandıran öğretmenlerin bu konuda karşısına herhangi bir zorluk çıkmamaktadır.

Gölkıy (1951: 4261), yazarı belli olmayan çeviri makalede okullarda verilen ahlak eğitimi hakkında bilgiler vermektedir. Okullarda verilen ahlak eğitiminin istenen seviyede olmadığı belirtilen bu makalede; ezberlenmiş güzel sözlerin ve ahlaki prensiplerin, ahlakla ilgili bir okuma parçasının okunuşu sırasında öğrencilere bir anne ve baba gibi ihtarda bulunmanın ahlaki eğitimde çok işe yaramadığı belirtilmektedir. Makaleye göre öğrencilerin iç âlemini, ruhunu öğrenip tanıma gayreti içinde bulunmadıkça iyi bir sonuç alınamayacağı belirtilmekte, eğitim ve öğretimin çocuğun hayatına yön verecek bir kuvvet haline gelebilmesi için de öğrencinin yaşayarak öğrenmesine imkân verilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin dürüst ve terbiyeli davranması için bu hareketleri her gün bilfiil tekrarlaması gerekmektedir. Makalede Pestalozzi'nin sadece ahlak eğitimi değil, okuldaki her türlü öğretim çalışmasında; öğretmek istenen konuya karşı çocukta ilgi uyandırmak, öğretilen şeyi tekrar ettirmek ve derse çocuğun daha önce öğrendikleri sezgi ve yaşayışları derinleştiren bir mahiyet verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Muzaffer Şerif Başoğlu (1939: 133) tarafından çevrilen ve yazarının ismi belirtilmeyen makalede çocukların dünya görüşleri hakkında bilgiler verilmiştir. Makalede çocukların hayat şartları ve kültür farklılıklarının onların dünya görüşlerine etki ettikleri belirtilmiş, değişik kültürleri inceleyen Amerikalı Margaret Mead'in mukayeseli araştırmalarında Piaget'in çocukların dünya görüşleri hakkındaki bilgilerinin tenkit edildiği ifade edilmiştir. Çocukların gerçek anlamda dünya görüşlerine ve bir felsefeye sahip olmadıkları belirtilen bu makalede aynı zamanda düşüncelerini de bir sistem etrafında toplayamadıkları dile getirilmekte, çocukların düşünce safhalarının üç aşaması; realizm, animizm ve artificialism hakkında bilgiler verilmektedir.

Okullarda en çok tartışılan konulardan birisi de disiplin sorunudur. Dergide iyi bir disiplinin nasıl sağlanması gerektiğine ilişkin makale bulunmaktadır. Bailey (1949: 3460), iyi bir disiplin için gerekli olan bazı prensipler üzerinde durmaktadır. Her şeyden önce okullarda ceza olarak ödev verilmemelidir. Çünkü ödev ceza değil ödül olarak değerlendirilmelidir. Teneffüs ve okul çıkışlarında çocuklar ceza olarak kesinlikle alıkonmamalıdır. Bunun yanında Bailey okullarda iyi bir disiplin için; öğretmenin intizamsızlığa sebep olacak durumlardan kaçınması, cezaların tüm öğrenciler karşısında değil gizli olarak verilmesi, çocukların mutlu olabileceği bir öğrenme ortamının hazırlanması, öğretmenin çocukların güvenini kazanması, derslerin planlı bir şekilde yapılması, sabırlı davranılması, öğrencilerle sadece derste değil ders dışında da ilgilenilmesi gibi önerilerde getirmektedir.

Sheviako (1960: 7), gerçekte disiplinden ne anlaşılması gerektiği konusuna değinmektedir. Ona göre disiplin bencil bir disiplin anlayışından ziyade hürriyet, adalet ve eşitlik esasına dayanmalıdır. İnsanları aşağılayan bir disiplin değil onların kıymetleri ve haklarını tanıyan bir disiplin talep edilmelidir. İtaat üzerine kurulan disiplin yerine içten gelen bir disiplin istenmelidir. Ayrıca başkalarının söz yerine belirli bir amaç üzerine kurulan bir disiplin anlayışı öngörülmektedir. Butterworth (1957: 2-4) ise disiplinin genellikle iki şekilde anlaşıldığını belirtmektedir. Bazılarına göre disiplin kızılılık sopası olarak görülmektedir. Bazılarına göre ise işbirliği ve demokratik yaşayış yolu ile sağlam ve kıymetli imkânlar sağlayan modern telakkidir. Ona göre öğretmenler disiplini başarılı bir öğretim için mutlaka dikkate almazlar. Chatelain (1962: 3), cezacı disiplin ancak çocukların pasif olarak görüldüğü okullarda kullanıldığını belirtmektedir.

Toprak (1960: 2), yazarının ismi verilmeyen çeviri makalesinde her anne-babanın eğitimden öncelikle çocuklarının geleceğini temin etme amacı taşıdığını belirtmektedir. Ona göre anne-babalar çocuklarının hayatta başarılı olabilecekleri vasıtalarla donatmak isteler de aslında çocuklarını hayata zıt yönde hazırlamaktadırlar. Çünkü onlar; çocuklarının hayal kırıklığına, başarısızlığa ve kötümserliğe uğramaması veya başarılı bir hayat yaşaması için sadece kendi tecrübelerinden hareket etmektedirler. Fakat çağdaş eğitim anlayışına göre artık anne-babanın tecrübeleri yeterli gelmemektedir. Çocuk artık eskisi gibi itaat eden değil, öğrenme sürecinde aktif rol alan bireyler olarak görülmektedir. Chase (1960: 5)'de artık toplum hayat boyu öğrenmeyi ilke olarak kabul ettiğine göre okullar da buna göre kendini hazırlamalıdır. Okulların yöneltildiği amaçlar açık bir şekilde belli olmalı, bu amaçlarda çocukların araştırma ve tahlil yeteneklerinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Block (1954: 2-3), çocukların eğitim-öğretim sürecinde merkeze alınması ile beraber anne-babaların da katı disiplin anlayışını ter etmeye başladıklarını belirtmektedir. Fakat bazı anne-babalar bu konuda oldukça ileri gitmekte, çocuklarını tamamen serbest bırakmaktadırlar. Ona göre çocuklar neyin iyi, neyin doğru olduğunu tam olarak ayırabilecek duyguyla dünyaya gelmemektedirler. Çocuklar büyüdükçe bu tip duygular gelişerek mükemmel bir insan şuur ve vicdanına sahip olurlar. Öyle ki bu durum onun tüm davranışlarının yönlendirilmesinde bir iç kuvvet haline gelmektedir. Block, çocukların iyi bir eğitim anlayışı ile idare edildiklerini görmeleri halinde anne-babalarının yanında bir değer taşıdıklarını hissedip mutlu olduklarını ifade etmektedir. Hatta ona göre ergenlik döneminde bulunan çocuklar bile sık olarak otoriteye karşı gelmelerine rağmen zaman zaman denetim altına

alınmaktan hoşlanırlar. Ergenlik döneminde bulunan çocuklar kendi kurdukları grup ya da kulüplerde yetişkin insanlardan çok daha ağır kurallar koyabilmektedirler.

Mohler (1948: 3184), makalesinde çocuk eğitiminde kullanılacak iki tür yöntemden söz etmektedir. Bunlardan birincisi zor kullanmak, ikincisi ise gönüllüktür. Ona göre çocukların sevk ve idaresinde zor kullanmaktan ziyade gönüllük esas daha yaygındır. Öğrenciler içinde bir kısmının daha iyi diye ayrılması bundandır. Mohler, ölçülü olmak kaydıyla bu yönteme karşı olmadığını, fakat bu yöntemde çocukların sadece gayret, intizam sevgisi ve iyi davranış olarak ortaya koyduğu işi değil onu iyi bir şekilde tanımanın zorluğunun unutulmaması gerektiğini belirtmektedir. Ona göre öğrenci hakkında karar verilirken ölçü olarak yapılan işi değil, bilakis gösterilen gayret esas alınmalıdır.

Dergide yer verilen çeviri makalelerde ele alınan konulardan birisi de öğrencilerde öğrenilecek olan konuya karşı ilginin uyandırılmasıdır. Claparede (1955: 4), çocuklarda ihtiyaç haline getirilmeden kolay kolay hiçbir şeyin öğretilmeyeceğini belirtmektedir. Ona göre çocuklarda ilgi uyandırabilmek için iki çeşit araç bulunmaktadır. Bunlardan birincisi dışsal güdülerdir. Ödül ve cezalar dışsal güdüler çerçevesinde düşünülmektedir. İkincisi ise içsel güdülenmedir. Bunlar da öğrenilecek konuya, yapılacak işe karşı öğrencide ihtiyaç oluşturma anlamındadır. İlgilerin yaşa bağlı olarak değiştiğini ifade eden Claparede, yaşa bağlı olarak ortaya çıkan bu ilginin geçici değil sürekli olması gerektiğini belirtmektedir.

Berge (1960: 6-7)'in ise Paris'te vermiş olduğu konferansa verilen yazıda küçük çocukların üç ihtiyacından söz edilmektedir. Bunlardan birincisi zaruri bir emniyet duygusudur. Eğitim ve çevrenin tutarlılığı çocukta emniyet duygusunun ortaya çıkmasında etkilidir. İkincisi, şefkattir. Çocukların her zaman sevgiye ihtiyacı vardır. Fakat bu sevgide hiçbir zaman aşırıya gitmemek gerekmektedir. Aşırı sevgi, çocukların şahsiyet gelişimini olumsuz etkilemektedir. Üçüncüsü ise hareket ve faaliyettir. Çocuğu hareket etmede serbest bırakmak, ona cesaret vermek gerekmektedir. Berge, bu konferansında ayrıca; çocuğun ne olduğu ve ondan nelerin istenebileceği, çocuktan nelerin esirgenebileceği, çocuğun tekâmülünün nasıl meydana geldiği konularında da bilgiler vermektedir.

Çeviri makalelerde ele alınan konulardan birisi de üstün yetenekli öğrencilerle ilgilidir. Modern eğitim sistemlerinin büyük çoğunluğunda üstün kabiliyetli çocuklar için ayrı sınıflar açıldığını dile getiren Lane (1958a: 3), Amerika'nın son yıllarda geçirdiği reformlarla sınıf tabirinin artık anlamını günden güne kaybettiğini görüldüğünü belirtmektedir. Ona göre bir

okulun sınıf sisteminden grup sistemine geçmesi için başöğretmene önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce başöğretmenin okuldaki öğretmenleri çok iyi tanınması, böylelikle hangi öğrenci grubunda görev yapacağı bilmesi gerekmektedir. Çünkü bir grupta fena bir öğrenci olarak görülen öğrenci, başka bir grupta çok iyi bir öğrenci olarak görülebilmektedir. Her öğretmenin grubu ile mümkün olduğu kadar uzun yıllar çalışabilmesi, zorunluluk olmadıkça da çocukların grubundan ayrılmamasının sağlanmasının gerekli olduğunu ifade eden Lane, geleneksel eğitim sisteminin en kötü özelliklerinden birisinin de öğretmenin her sene hatta sömestri tatillerinde sınıfını değiştirmesi olarak görmektedir. Çünkü öğretmen öğrencisini tanımaya başladığı zaman başka bir sınıfa ya da okula görevlendirilmektedir.

Her çocuğun belli başlı üç temel İhtiyacının emniyet, başkalarıyla tanışma ve başarı kazanma olduğunu belirten Lane (1959c: 6), çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin sağlanmasında öğretmenlere ipucu anlamında bazı öneriler getirmektedir. Bunlar; çocukların yaşça büyük ve ünlü kişilere ilgi göstermeleri, çocukların değişik yerlere ilgi duyması, çocukların tabiata ilgi duyması, çocukların maceralı seyahatlere ilgi duyması, çocukların alet vb. kullanan kişilere karşı ilgi duyması, çocukların kendi elleriyle eşya yapmaya ihtiyaç duyması, çocukların güzel şeylere karşı ilgi duyması ve çocukların gizemli şeylere karşı ilgi duymasıdır.

Brezink (1962: 5), çocukluk çağında çok farklı fiziksel ve psikolojik bozuklukların görülebildiğini belirttiği makalesinde fiziksel bozukluktan kaynaklanan sorunlar yaygın olarak görülse de bunların çok tehlikeli olmadığını belirtmektedir. Ona göre fiziksel bozukluklar kolay bir şekilde belirlenebilirken psikolojik bozukluklar kolayca belirlenememektedir. Çünkü ruhi bozuklukların emareleri konusunda psikologlar ve psikiyatristler arasında tam bir anlaşma yoktur. Brezink, bununla beraber çocukların davranışları hakkında hüküm vermek için en güvenilir ölçünün, onların içinde buldukları gelişim safhasına uygun fiziksel ve psikolojik kuvvetlerinin ahenkli bir surette inkişafı olabileceğini dile getirmektedir. Bu nedenle çocukluk ve gençlik psikolojisinin derinliklerine nüfuz etmek her öğretmenin vazifesi olmalıdır. Ona göre eğer çocukların psikolojisini tam olarak anlayabilseydik hepimiz iyi bir öğretmen olabilirdik.

Senior Scholastic (1958: 11)'ten çevrilen bir yazıda öğrencilerin ders dışında dışarıda farklı işlerde çalışmaları, olumlu ve olumsuz görüş belirtenler tarafından değerlendirilmiştir. Öğrencilerin ders dışı zamanlarda farklı işlerde çalışmasını savunanlar bu durumun; mesleki yöneltme ve öğrencilerin mesleklere alışmasını sağlaması, gençlerde karakter ve sorumluluk

duygusunu geliştirmesi, öğrencilerde bağımsızlık duygusunun oluşturulması, okulda öğrenilenlerle hayatta kazanılanların birleştirilmesi gibi olumlu gelişmelere neden olacağını belirtmektedirler. Öğrencilerin ders dışı zamanlarda çalışmalarını yararlı görmeyenler ise; iki işin bir arada yürüyemeyeceği ve iki işinde iyi bir şekilde yapılamayacağı, alınacak iyi bir eğitimin ders dışında kazanılan tecrübeye göre daha önemli olması, ders dışında kazanılan iş tecrübesinin iş dünyasındaki değerinin çok düşük olması ve ders dışında işe giden öğrencilerin mensubu oldukları toplumun ekonomisine zarar vermeleri gibi nedenlerle eleştirilerini dile getirmişlerdir.

Dergide ele alınan konulardan birisi de çocuk filmlerinin onları psikolojilerine olan etkileri ile ilgilidir. Michen (1952: 10-11), makalesinde çocuk filmlerini konu almaktadır. Ona göre yetişkinler sinemanın çocuklarla kendileri üstünde aynı etkiyi gösterdiğine inanmaktadırlar. Oysa ikisi arasında çok fark vardır. Bu konu ile ilgili Dr. Moal'ın Fransa'da önemli bir araştırma yaptığını dile getiren Michen, araştırma sonuçları hakkında önemli sonuçlar aktarmaktadır. Bu araştırmaya göre genellikle cinsi meseleler ve hissi komplikasyonların çocuklara 5 yaşından ergenlik dönemine kadar derin bir kayıtsızlık ve büyük bir can sıkıntısından başka bir şey kazandırmadığını dile getirmektedir. Her ne kadar 15 yaşından sonra kız çocuklar duygusal filmleri tercih ederlerse de aynı yaştaki erkek çocuklar daha ziyade macera filmlerini tercih etmektedirler.

V. Eğitim-Öğretim Süreci

Çeviri makalelerde eğitim -öğretim süreci ile ilgili olarak; öğretimin genel prensipleri, bir kavram olarak öğrenme, etkili bir öğretim için gerekli unsurlar, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin gruplandırılması, eğitimde başarısızlık sebepleri, farklı derslerin öğretim süreçleri, ev ödevleri, öğretim sürecinde kullanılacak araçlar ve öğretimi etkileyen faktörler gibi konulara değinilmiştir.

Çeviri makalelerde öğrenme-öğretme süreci ile ilgili olarak ele alınan konulardan birisini de öğretim konusu oluşturmaktadır. Anderson (1961: 9-10), dergide çevirisine yer verilen makalesinde öğretimin genel prensipleri hakkında bilgi vermektedir. Öğretimde öğrencinin ilgi ve isteğinin oldukça önemli olduğunu dile getiren Anderson, öğrenmenin aktif çalışma ile kazanıldığını belirtmekte, öğrencilerin kendi tecrübeleri ve öğrenilen konunun hayata yakın olması durumlarında daha iyi öğrendiklerini belirtmektedir. Ayrıca ona göre genelleme ve soyut kavramları öğretmek için gerçek madde kullanılmalı veya öğrencinin daha önce öğrenmiş olduğu kavramlar ile yeni kavramlar arasında bağ kurulmalıdır. Krassingg (1961: 10-11) ise etkili bir öğretim için pedagojik

atmosferin önemine vurgu yapmaktadır. O, makalesinde okul atmosferi, atmosferin içten yaratılması, pedagojik atmosferin gerekliliği gibi konular üzerinde durmuştur. Ona göre eski okul anlayışı ter edilmeli, okulun her odası pedagojik bir atmosfere sahip olmalıdır. Korku ve endişeye yer verilmeyen yeni okulda öğrenci güven duygusu içinde olmalıdır. Bunun yanında iyi bir pedagojik atmosfere sahip okullarda öğretmenlerin baskısı en aza indirgenmiştir.

Öğretimin etkililiğinin artırılmasında dikkate alınması gereken konulardan birisi de öğrencilerin gruplandırılması olarak ifade edilmiştir. İlkokul öğretmenlerini ilgilendiren en önemli konulardan birisinin de öğrencilerin gruplandırılması işi olduğunu belirten Lane (1958c: 3-4), öğrencilerin gruplandırılması ile öğrenme-öğretme sürecini daha verimli yürütebilmek için öğrencilerin iş ve çalışma grupları halinde çalışmalarını ifade ettiğini belirtmektedir. Ona göre öğrencilerin her biri farklı özellikler göstermeleri ile öğretmenlerin öğrencilerini çok iyi tanıması gerekmektedir. Öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına karşı takındığı tavırsa gerçekçi olmasını gerektiğini Lane, her öğrencinin en üst seviyeye gelememesini üzülmemesi gerektiğini ifade etmekte, asıl tehlikenin ağır öğrenen çocuklara çok zaman ayırırken üstün zekâlı çocukların ihmal edilmesi olarak görmektedir. Öğretmen gruplama işinde ilk dikkat edeceği konulardan birisi de içinde çalıştığı idare tarzıdır. Lane, bu yönetim iyimser, gelenek ve göreneklerden kendisini kurtarabilen bir yönetim değilse öğretmenlerin gruplama işinde başarısız olacaklarını belirtmektedir. Çünkü ona göre, okul yönetimi ile ilgili sorunlar tam olarak çözülemedikçe eğitim-öğretimin öğrencilerin ilgi ve ihtiyacına göre ayarlanması söz konusu olamamaktadır. Weyrich (1961: 10) ise iyi idare edilen grup çalışmalarının önemli yararlar sağladığını belirtmektedir. Ona göre iyi idare edilen gruplarda çocuklar sorumluluk duygusu kazanmakta, toplum duygusu verilmekte ve geliştirilmekte, öğrenciler kendine güvenmektedirler. Witak (1961: 4-5) ise grupla çalışma etkinliklerini yaratıcı eğitimin bir vasıtası olarak değerlendirmektedir.

Burr (1962: 7), grup çalışmalarının etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için yapılması gerekenlerle ilgili bilgi vermektedir. Ona göre iyi bir grup çalışması kendi kendine meydana gelen bir olay olmayıp birden gelişmez. Öğretmen tarafından geliştirilmesi, desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekmektedir. Böyle bir faaliyet, anlayışlı bir öğretmenin çocuklarda grup fikrini geliştirecek yaratıcı usullerle çalıştığı bir çevrede gelişir. Ona göre grup çalışmalarında kullanılacak bazı ilkeler bulunmaktadır. Bunlar; iyi bir grup çalışmasının çocukların anlayabileceği amaçlardan hareket etmesi, grup üyelerinin tamamının faaliyetlere

katılması, demokratik usullere dayanır, grupça yapılan işler sürekli denetlenmesi, yapılan işin grup üyelerinin tamamı tarafından benimsenmesi gibi ilkelere.

Selwyn (1957: 13), öğretim sürecinde ev ödevlerini konu edindiği makalesinde, ev ödevlerinin kaldırılıp kaldırılamayacağı sorununu ele almıştır. Ona göre eskiden öğrencilerin tek başına bir kenara çekilerek yaptıkları sessiz okuma ve tekrar çalışmaları ile daha iyi öğrendikleri anlayışı artık terkedilmiş, öğrencilerin grup çalışmaları ile ders konularını daha iyi öğrendikleri kabul edilmektedir. Selwyn, ev ödevlerinin kaldırılmasına taraftar olanların en fazla dile getirdikleri iddialarının “çocuklara serbest zamanlarında ev ödevleri verilmeseydi onların dersten nefret etmeyecekleri” olduğunu belirtmektedir. O, bazı araştırmaların çocukların evde tek başına 1 saatte elde ettiği kazanımların okulda öğretmenin gözetiminde 15 dakika elde edilebildiğini belirtmektedir. Yine o, lise öğrencilerin saatlerce evde ödev yapmaktansa ev ödevlerini okulda yapmak kaydıyla daha fazla ilerleme gösterdiklerini belirtmektedir. Profesör ve öğretmenlerden büyük bir kısmının ev ödevlerinin kaldırılmasına taraftar olduğunu belirten Selwyn, çocukların dinlenmeye ihtiyacı olması, ev ödevlerinin onları geç yatmaya zorlamasının bu durumun temel gerekçesi olduğunu belirtmektedir. Hunter (1948: 3377) ise ev ödevlerine karşı çıkanların özellikle çocukların serbest zamanlarını sınırlandırması, çocukların yeterince dinlenememeleri, sabahları yorgun bir şekilde okula gitme gibi nedenler ileri sürdüğünü belirtmektedir.

Çeviri makalelerde farklı derslerin öğretim süreçleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Falay (1952: 5), 1951 yılında UNESCO tarafından düzenlenen “13 yaşından küçük çocukların tarih öğretimi” ile ilgili komisyon raporunu çevirdiği makalesinde tarih öğretiminin sorunlarına değinmiştir. Raporda XIX. yüzyıl tarih öğretiminin genellikle ahlaki vecizeler, atasözleri ezberletmek, karakteri iyi ya da kötü olsun birçok hikâyeyi, anekdotu peri masalı biçiminde yapıldığı, psikolojik araştırmaların ise bu yöntemin çocuklar üzerine derin etkiler bıraktığı belirtilmiştir. Oysa rapora göre XX. yüzyılda tarih öğretiminin objektif ve daha az hisse dayanması, çocukların daha çok subjektif kalabilme tabiatlarına aykırıdır. Raporda ayrıca subjektiflik keyfiyetinden başka tarih öğretimini güçleştiren bir diğer psikolojik etkenin ise zaman kavramının anlaşılmasındaki güçlüktür. Öğretmenler çocuklara mazi kavramını verirken genellikle “eskiden” ya da “çok eskiden” gibi kavramlar kullanmaktadırlar. Oysa rapora göre unutulmamalıdır ki bir önceki sene de çocuk için çok eski bir geçmiş sayılabilir.

Cooke (1949: 3506), aritmetiğe yeni başlayan öğrenciler için öğretmenlere bazı tavsiyelerde bulunmaktadır. Ona göre öğretmen çocukların sayı ile

ilgili fikirleri keşfetmesine yardım etmelidir. Bu çerçevede çocuklara kazandırılması gereken belli başlı kavramlar şunlar olmalıdır:

- Büyük-küçük, uzun-kısa, daha kısa, daha küçük gibi hacimle bağlantılı ölçüleri gösteren kelimeleri anlamak.
- Yakın, daha yakın, önce, sonra, yakında, geç, dün gibi zaman bağlantılı kelimeleri anlamak.
- Ağır, daha ağır, hafif, daha hafif gibi ağırlık bağlantılı gösteren kelimeleri anlamak.
- Hızlı, yavaş, daha hızlı, daha yavaş gibi hız bağlantılarını gösteren kelimeleri anlamak.
- Tepe, dip, yan, etrafında, yukarı ve aşağı gibi pozisyon bağlantılı kelimeleri anlamak.

Dergide aritmetiğin farklı derslerde kullanımına ilişkin makale de bulunmaktadır. Wilson (1949: 3560), aritmetiğin hayat bilgisi dersinde nasıl katkı sağlayacağını belirttiği makalesinde kız ve erkek öğrencilerin kolayca uygulayabilecekleri aritmetik deneylerinden örnekler vermektedir. Günlük ısı listesi tutmak, para kazanma, bakkal oyunu, süthaneyi ziyaret etmek, mercan balığının beslenmesi, tartmak ve ölçmek, perdeleri ölçmek, limonata yapmak, yaşları bulmak, elbise fiyatlarını bulmak bu deneylerden bazılarıdır.

Lane (1959a: 13) ise makalesinde ilkokullarda aritmetik öğretiminde görülen yenilikler hakkında bilgi vermektedir. Ona göre modern okulda gerçekleştirilen birçok faaliyet arasında bağıntı vardır. Bunun yanında aritmetik ise diğer derslerden bağımsız ayrı bir konu olarak ele alınmaktadır. Lane'ye göre son yıllarda aritmetik soyut olmaktan çıkarılmış, diğer öğretim konularıyla bağdaştırılmaya çalışılmaktadır. Bunun yeni okul anlayışında aritmetiğin çocukların yaşamlarıyla birleştirilmesine de çalışılmaktadır. Çünkü Lane (1959b: 4)'ye göre hüner haline gelmeyen bilginin hayati değeri yoktur. Hüner ise ancak iş, temrin ve alıştırmalardan doğmaktadır.

Ehlers (1948: 3120) müzik öğretimi sorununu ele aldığı makalesinde öğretmenlere bazı tavsiyeler getirmiştir. Öğrencilerin sıralarda doğru bir şekilde oturmalarının çok önemli olduğunu ifade eden Ehlers, şarkı söyleyemeyen öğrencilere ön sıralarda, iyi şarkı söyleyen öğrencilere de arka sıralarda yer vermek gerektiğini belirtmektedir. İyi şarkı söyleyenlerde gelişme olduğu takdirde bunların hemen iyi şarkı söyleyen çocuklar arasına oturtulması gerekmektedir. Ona göre müzik öğretiminde öğretmenin ses güzelliği yeterli değildir. Aynı zamanda öğretim becerilerinin de iyi olması gerekmektedir. Öğrenciler doğru sesi çıkarabilmesi için iyi bir oturuş pozisyonu alması ve nefesini ayarlaması önemlidir.

Gölkıy (1949: 3527), yazarı belli olmayan çeviri makalesinde derslerin sıkıcı olmaktan çıkarılması için nelerin yapılması gerektiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin derslerini aynı ses tonu ile anlatmasının genellikle derslerin öğrenciler için çekilmez hale getirdiğini belirten Gölkıy, aynı şekilde derste kullanılan metotların da sürekli aynı olmamasına dikkat edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Çünkü öğrencinin ilgisini çeken sadece bir metot yoktur. Ona göre derslerde ilginç afiş ya da duvar kâğıtları kullanmak, derse iyi bir girişle başlamak, derslerde zaman zaman yenilikler yaparak süreci zenginleştirmek, sürekli aynı dersten aynı ödevleri vermemek dersin sıkıcı geçmesini önleyecek önemli tedbirlerin başında gelmektedir.

Öğretim sürecinde kullanılan araç-gereçler çeviri makalelerde ele alınan bir diğer konudur. Enç (1948a: 3212-3213), yazarı belli olmayan, sadece İngilizceden çevrildiği belirtilen makalede öğretim sürecinde filmlerin kullanılması sorununu ele almaktadır. Ona göre filmler matematikte, kimyada birçok soyut konunun öğretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Enç, filmlerin bir öğretim aracı olarak kullanılmasının özellikle sosyal bilimlerde ders konularının sınırlarını mevcut duruma göre daha da genişleterek öğretim programını zenginleştirdiğini belirtmektedir.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı profesörlerinden Camborde (1940a: 486), ortaöğretimde klasik eserlerin okutulması konusunu ele almıştır. Öğretimde klasik eserlerin kullanılmasının menfaatten uzak bir kültür vermek olduğunun genellikle kabul edilen bir durum olduğu belirtilen bu makalede "menfaatten uzak öğretimden" öğretmenin öğrencilerine hayat mücadelelerinde derhal kullanabilecekleri bilgiler yerine zekâlarını olgunlaştıracak, görüş sahalarını geliştirecek, konular üzerinde daha derin düşüncelerini sağlayacak bir anlayış kazandırmasının vurgulandığı belirtilmektedir. Yani böylelikle öğrencilere malzeme değil, her yerde kullanabilecekleri çerçeveler, kalıplar verilecektir.

Dergide öğretim yanında ele alınan bir diğer kavram da öğrenme kavramıdır. Green (1965: 6-7), öğrenmenin genellikle bilgi ve beceri öğrenilmesi anlamında kullanıldığını, oysa bunun öğrenmenin sadece bir parçasını oluşturduğunu belirtmektedir. Çünkü öğrenme ürünü kadar öğrenme süreci ve öğrenme ürününün bireyin davranışında doğurduğu etkiler de önemlidir. Bu nedenle o öğrenmeyi. "birey ve çevresi arasındaki etkileşimlerin bireyde meydana getirdiği değişimler" biçiminde tanımlanması gerektiğini belirtmektedir.

Çeviri makalelerde yeni eğitim anlayışı hakkında bilgiler de bulunmaktadır. Modern eğitim felsefesi karşısında ilkokulu programları ve organizasyon açısından değerlendiren Lane (1954: 4), ilkokul

programları ile ilgili olarak; ilkokul programlarının öğrencilerin edinmesi gereken tüm faydalı deneyimleri kapsamayı, ilkokul programını teşkil eden tecrübelerin ilkokul öğrencilerini yakından ilgilendiren tecrübe alanlarından seçilmesi, ilkokul öğretmenlerinin yapmış oldukları planların ilköğretimin amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik olarak hazırlanması, ilköğretimin amaçlarının ilkokulun tüm sınıflarında aynı derecede göz önünde tutulması öngörülmektedir. İlkokulun organize edilmesi ile ilgili olarak da; okulun çocukların gelişimlerini sağlayacak şekilde organize edilmesi, çocukların sınavlara değil sınavların çocuklara uydurulmasının gerekliliği üzerinde durulmaktadır. Lane ayrıca modern eğitim felsefesine göre okulların; çocukları hayata hazırlaması, çocukların beden, fikren, sosyal ve duyu bakımından her yönüyle geliştirilmesi ve içinde bulunulan çevrenin öğrenme-öğretme süreçlerinde dikkate alınmasını gerekli kıldığını dile getirmektedir.

Yauch (1954: 5-6), modern okulun özelliklerini anlattığı makalesinde geleneksel eğitim ve modern okul arasında mukayese yapmaktadır. Ona göre modern okulda öğrencilerin karşısına konulan bir kürsü bulunmamakta, öğrenciler için klasik oturma düzeni yerine grup çalışmalarına uygun oturma biçimleri uygulanmaktadır. Öğretmenler ise çocukları içten sevecek, işinde samimi olacaktır. Öğretmenin tatlı ve hoş bir sesi olmalı, zarif giyinmelidir. Öğretmenin şık giyinmesi çocuklar üzerinde olumlu etki yapmaktadır. Yauch'a göre modern okulda ezberci anlayışa yer yoktur. Yeni okul, öğrencinin aktif olduğu olmalıdır.

Dewey (1949: 3754-3755), ilerlemeci okulların en önemli özelliklerinden birisinin bu okullarda bilginin dışarıdan empoze edilmemesi olarak görmektedir. Ona göre disiplin dışı baskılar yerine kişinin kendi kendisine olmalı, kitap ve ağızdan yapılan ezberci bir anlayış yerine deneyimlerin, el işlerinin ön plana alınması gerekmektedir. Yeni eğitimde eğitim ve deneyim arasında içsel bir bağ vardır.

Eğitimde başarısızlığın sebeplerini araştıran Livingston (1954: 10), eğitim hakkında fazla bir şeyin bilinmediğinden söz etmektedir. Eğitim hakkında faydasız çok sayıda kitap yazıldığını belirten Livingston, sadece tecrübeli öğretmenler grubu tarafından yazılmış kitapların da kütüphaneye girmesini ümit ettiğini ifade etmekte ve bu kitaplarında her öğretmenin okuyabileceği uzunlukta olmasını istemektedir. Bu kitaplarda eğitimin başlıca gayesi, öğrencilerde geliştirilmesi gereken özellikler, yaşanan hatalar ve kaçınılabilecek başarısızlıklar hakkında bilgiler bulunmalıdır. Kitap pratik tecrübeye dayalı olmalıdır. Ona göre eskiden öğrencilere gereğinden fazla bilgi verilirdi. Oysa çok sayıda bilgi vermek yerine önce çocukların ilgisi ve motivasyonları dikkate alınmalıdır.

Bunun yanında Livingston, öğretmenin de sık olarak kendisinin eğitim amacına ne kadar ulaşabildiği konusunda sorgulanmalıdır. Eğitimin hedefleri konusunda sadece öğretmenler değil aynı zamanda öğrenciler de bilgi sahibi olmalıdır.

Haensenberger (1949: 3667), eğitimin meyvesi uzun sonra alınabilen bir süreç olduğunu belirtmektedir. Buna karşı ceza ise etkisi ve sonucu hemen görülebilen bir şeydir. Ona göre ceza bu nedenden ötürü emirle yürütülmek istenen bir işte hedefe ulaşmak için belki de yardımcı bir araç olabilir, asıl eğitim işinde bundan daha fazlası umulamaz. Okulda ve evde uygulanan cezadan; işlenen suça uygun yaptırımında bulunma, korkutma ve ıslah amaçlandığını belirten Haensenberger, ceza şekillerini de bedeni ceza, hürriyetten mahrum bırakma cezası ve manevi ceza olmak üzere üçe ayırmaktadır.

Ludeman (1948: 3376) öğrenime etki eden faktörlere yer verdiği makalesinde zekâ dışında kalan diğer faktörlere değinmiştir. Bu faktörleri ev ve okul olmak üzere iki aşamada ele alan Ludeman, çocuğun beslenmesi, uyku ve dinlenme, ailenin çocuğa ilgi göstermesi ve okul ile işbirliğine girmesi, evin çocuk eğitimindeki görevlerini yerine getirmesi evle ilgili faktörler olarak ifade etmektedir. Öğrencilerin öğretmenlerine karşı saygı ve sevgi duygusu geliştirmesi, öğrencilerin mutlu olabilmesi için öğretmenin ilgi göstermesi, öğrencilerin proje vb. faaliyetlerde görev almalarının sağlanması, öğrenme sonuçları hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesi ise öğrenmeye etki eden okul ile ilgili faktörler olarak ele alınmıştır.

VI. Mukayeseli Eğitim

Mukayeseli eğitim çalışmalarında farklı ülkelerde görülen eğitim anlayış ve uygulamaları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Çeviri makalelerde Avustralya, Danimarka, Kanada, Norveç, İsveç, İsviçre, Fransa, İngiltere, Belçika, Hollanda, Avusturya ve Çin'de eğitim anlayış ve uygulamaları ele alınan başlıca ülkeler olmuştur. Bunun yanında Türkiye ve Amerika arasında eğitim alanında görülen işbirliği ele alınan bir diğer konu olmuştur.

Goodwin (1952) makalesinde Avustralya'daki eğitim-öğretim çalışmalarından söz etmektedir. Avustralya'daki öğretim programlarının teşkilat ve idare işlerinin hükümete ait olduğunu belirten Goodwin, devletin bunları genel öğretim ofisleri aracılığıyla denetlediğini belirtmektedir. O, devletin parasal olarak desteklediği okulların laik karakterde olduğunu dile getirdiği makalesinde, farklı mezheplere bağlı ve paralı özel okulların da bulunduğunu ifade etmektedir. Devlet okullarında çocukların kalem, kitap vb. ihtiyaçları aileler tarafından karşılanmaktadır. Avustralya'da okulöncesinden üniversiteye kadar normal gelişim

çağında olan gençliğin eğitimiyle genellikle devlet ilgilenmekte, ailelere düşen ekonomik görev oldukça sınırlı kalmaktadır. Goodwin, devletin buradaki amacının zengin ya da fakir olsun, şehirli ya da köylü olsun her öğrenciye eğitim imkânı sağlamak olduğunu vurgulamaktadır. Ona göre ülkeye gelen göçmen çocukları da eşit haklara sahip olup, okulöncesinden üniversiteye kadar tüm öğretim kurumları bu çocuklara açıktır. Goodwin makalesinde ayrıca okulöncesinden üniversiteye kadar gerçekleştirilen eğitim-öğretim çalışmaları hakkında da bilgiler vermektedir.

Danimarka'da köy okulları sorununu ele alan Forstelarer (1954), okula devam mecburiyeti yerine okuma, belirli bir ölçüde kültürden nasibini alma mecburiyetinin bulunduğunu ifade etmekte, köy okullarının iki tipe ayrıldığını belirtmektedir. Bunlardan birinci grup okullar 7 sınıf bir arada eğitim gören, birleştirilmiş sınıflı okullardır. Öğrenci sayısı 24'ten az olan okullar tek, 40 ve 50 arasında olanlar üç, 60 ve üzeri olan okullar ise dört gruba ayrılmıştır. İkinci grupta bulunan ve öğrenci sayısı oldukça fazla olan okulların çoğu üç, ortak kısmı (üst) ise dört yıllıktır. Her iki tip okulu bitiren 14-18 yaş arasındaki öğrenciler için masrafları belediyelerce karşılanan merkezi köy okulları bulunmaktadır. Öğrenciler için daha ekonomik olan bu okullara olan talep çok fazladır. 1937 yılında çıkan Köy Kanunu'na göre bu okulların bir işliği bir de mutfağı bulunmakta, el işi dersi uygulamalı olarak verilmektedir. Mevcudu 200'den fazla olan okulların binası şehir okullarına benzemektedir. Danimarka'da köy okullarının gençliğin toplanma ve çalışma yeri olduğunu belirten Forstelarer, okulu bitirenlerin matematik, Danimarka ve İngiliz dili, ticaret vb. dallarda ikmal kurslarına katıldığını belirtmektedir. Ona göre bu okulların önemli kılan bir diğer faktör de yetişkinlerin eğitimidir. Bu okullar özellikle yetişkinlere yönelik akşam dersleri ile Danimarka'nın kültürel hayatına önemli katkılar yapmaktadırlar.

Köy eğitimi sorunun ele alındığı bir diğer ülke de Avusturya'dır. Lang (1954) Avusturya'da köy okullarının yeni, müspet bir zihniyetle çalıştığını belirttiği makalesinde bu okullarda yeni programların, yeni kitapların ve yeni didaktik materyallerin kullanıldığını ifade etmektedir. Köylerdeki yeni okul anlayışı, aynı zamanda bu okullara uygun pedagojik yayınlarla da desteklenmektedir. Fakat ona göre yeni köy okullarında en dikkat çeken konu, 1947 yılından itibaren yeni eğitim ihtiyacına uygun mesleki formasyonunu tam almış öğretmenlerin yetiştirme kurslarına tabi tutulmasıdır. Bu kurslarda; köy tipi yeni okul, köye göre eğitim-öğretim, bir ya da iki sınıflı köy okulları, üst sınıflarda eğitim ve öğretimin özellikleri, çevre psikolojisi, eğitim-öğretim çalışmalarını içinde bulunan çevreye göre ayarlama, köy özelliklerine uygun öğretmen yetiştirme konuları ele alınmıştır.

Boyesen (1954), Norveç'te eğitim sistemini anlattığı makalesinde halk eğitimi, köy eğitimi, ticaret ve teknik eğitimi, öğretmen eğitimi ve yükseköğretim kurumları hakkında bilgi vermektedir. Ona göre Norveç'te tabiat şartları bölge bölge çok farklılık göstermesi nedeniyle kasaba ve köylerdeki ilkokulların da farklı şekillerde organize edilmesi yararlı sonuçlar verecektir. Norveç'te halk okullarına oldukça önem verildiğini belirten Boyesen, 7 senelik bir eğitim veren bu kurumların eğitimin temelini oluşturduğunu ve bütün çocukların okula devamlarının zorunlu tutulduğunu belirtmektedir. Norveç'te yükseköğrenim sistemi bu kurum üzerine bina edilmesi nedeniyle ilkokullara göre daha çok önem verilmektedir.

Holzach (1951), Hollanda'da eğitim-öğretim konusunu ele aldığı makalesinde, bu ülkede modern eğitimin tam anlamıyla uygulandığını belirtmektedir. O bu makalesinde Hollanda'da yükseköğretim, ruh sağlığı ve eğitimi, normal gelişim gösteremeyen çocuk ve gençlere mahsus yurtlar, eğitimi zor çocuklar için kurulan enstitüler ve hayır kurumları hakkında bilgiler vermektedir.

Savborg (1949) ise makalesinde İsveç okullarındaki yeniliklerden söz etmektedir. 1940 ve 1946 yılları arasında bir grup uzmanın eğitim sisteminin sorunları ile ilgili olarak çalıştığını ve sonuçta sunulan raporun da yine alanında uzman kişiler tarafından elden geçirildiğini, eski okulda yararlı bulunan bazı esaslara dokunulmadığını belirtmektedir. Rapora göre okullar iki yıl daha uzatılmalıdır. Çünkü ilkokullarda çocuklar 7 yıl okuduktan sonra 14 yaşında henüz modern hayatın kendilerinden istediği eğitim ve nitelikleri tam olarak kazanamamaktadırlar. Bunun yanında çocukların 14 yaşına kadar moral eğitimlerinin tamamlanmaması da bu okulların öğrenim sürelerini arttırmanın önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Raporda öngörülen ikinci yenilik ise çocukların ikamet yeri ve maddi durumları ne olursa olsun tamamına eğitim vermek, hiçbir genci kültürsüz bırakmamaktadır. Üçüncü yenilik ise pratik hayat yolunu seçmiş kişileri için mesleki organizasyonlar düzenleme işidir. Dördüncü yenilik sınav sisteminin bireysel farklılıklara göre ayarlanması, beşinci olarak da çocukların sadece bilgi almalarının değil öğrenmeden zevk alan kişiler haline gelebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıdır. Raporda en dikkat çekici önerilerden birisi de öğretmenlerin sürekli okuyarak kendilerini geliştirmeleridir.

Gölkıy (1950: 4073, İsviçre Öğretmenler Birliği Gazetesi'nden aldığı bir yazıda İngiliz okullarında içtimai hayat hakkında bilgi vermektedir. İngiltere'de bulunan okulların iki önemli görevinin eğitim ve öğretim olduğu belirtilen bu makalede İngiliz okullarının çocukları cemiyet hayatı için yetiştirmeye çalıştığı, bu nedenle de okulların aynı zamanda içtimai

birlikler olduğunu dile getirilmektedir. Okullarda çocuklara cemiyetin bir üyesi olduğu anlatılır ve onda cemiyete karşı bir duygu ve anlayış yaratılır. Özel okullarda ise devam serbest olup bu okullar daha çok yatılılık esasına göre çalışmaktadır. İlkokuldan üniversiteye kadar ücretsiz olan devlet okulları tamamen gündüzlüdür. Makalede İngiliz okulların sosyal hayatları yanında ayrıca bir günlük okul hayatı hakkında da bilgilere yer verilmektedir.

Andre Bay (1950: 4010), İngiltere’de çocuk edebiyatını konu aldığı makalesinde bir milletin maddi ve manevi sağlığını ölçmek için kullanılan ölçme araçlarından birisinin de o ülkede çocuk edebiyatının durumu olduğunu ifade etmektedir. Bay, makalesinde İngiltere’de farklı yazarlarca yazılmış çocuk edebiyatından örnekler vermektedir.

Leo (1941: 6) ise Belçika’da ilkokullarla ilgili reform çalışmalarını konu edindiği makalesinde konuya ilişkin getirilen öneriler hakkında bilgi vermektedir. Ona göre getirilen önerilerden özellikle öğretim sürecinde çevrenin dikkate alınması konusu öne çıkmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin görev yaptığı çevreyi iyi bir şekilde incelemeleri beklenmektedir. Bunun yanında öğretimin içeriği oluşturulurken öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarının dikkate alınması ve sınıf çalışmaları ile yaşam arasında bağın kurulması reform çalışmalarında ele alınan diğer konuları oluşturmaktadır.

Dergide eğitim anlayış ve uygulamaları hakkında bilgi verilen diğer Avrupa ülkeleri Fransa ve İsviçre’dir. Cambarde (1940b: 546-547) Fransa’da öğretmen yetiştirme sorununu ele almış, ilkokul öğretmeni yetiştirme süreci hakkında bilgiler vermiştir. Ferriere (1949:3680-3683) ise İsviçre’de yeni eğitim hareketlerine değinmiştir. Ona göre İsviçre okullarında her türlü pedagojik deneyime yer verilmektedir.

Coray (1950: 4065), Kanada’daki öğretim sürecini ele aldığı makalesinde her alanda olduğu gibi eğitim alanında tam bir hürriyetin olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle genel eğitim ve öğretim tamamen serbesttir. Ona göre bütün Kanadalılar bundan en iyi şekilde yararlanmaktadır. Kanada’da iki tip okulun bulunduğunu belirten Coray, Quebec’te yayılma gösteren Fransızların okulların birinci tipi, diğer illerde yaygın olarak bulunan Anglo-Sakson okulların da ikinci tip okulları oluşturduğunu ifade etmektedir. O, makalesinde ayrıca Kanada okul teşkilatı ve ilköğretim kurumları hakkında bilgiler de vermektedir. Ona göre Kanada’da uygulanan eğitim anlayışı pragmatizm felsefesinin etkisinde olup, bunun programlarda yer alan derslerde açık bir şekilde görüldüğünü belirtmektedir.

Enç (1948b: 3286), kimden çevrildiği belirtilmeyen makalesinde Çin’de gerçekleştirilen eğitim çalışmaları

hakkında bilgiler vermektedir. Yapılan çalışmalar sonunda köylülerin içinde yaşadıkları sefalet ve yoksulluğun sadece okuma-yazma öğretmek değil köylerde modern tarım metotlarını öğretmek, onları araçların elinden kurtaracak kooperatifler kurmasını sağlayarak ve sağlık önlemlerine ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Makaleye göre bütün bunların üzerinde bir amaç daha vardır ki o da köylünün kendi kendini yönetme gücünü ve topluluğun menfaati için her bireyin yüklenmesi gereken sorumluluk duygusunu arttırıp yaymak. Makalede 1928 yılında sosyal laboratuvarlarında dört farklı cephede hareket gerektiren bir program hazırlandığı belirtilmektedir. Bunlar; öğretim, geçim, sağlık ve kendini yönetmedir.

Tompkins (1955: 7-8), Türkiye ve Amerika arasındaki eğitim alanındaki işbirliğini anlattığı makalesinde yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermektedir. Ona göre iki ülke arasında sıkı bir eğitim işbirliği yapılması keyfiyeti iktisadi, zirai ve askeri alanda görülen işbirliğinin bir sonucu olarak görülebilir. 1952-1953 eğitim-öğretim döneminde kız ve erkek toplam 900 Türk öğrencinin Amerikan üniversitelerinde eğitim gördüğünü belirten Tompkins, tecrübeli ilk ve ortaokul öğretmenlerinin de aynı şekilde grup halinde Amerika’da çalışmalar yaptığını, bu konuya verilen önemin gittikçe arttığını dile getirmektedir. Bunun yanında Türkiye’ye uzman da gönderilmiş olup, bunlardan birisi de köy eğitimi alanında uzman Dr. Kate Wofford’tur. Tompkins, iki ülkenin eğitim işbirliğinin öğretim yöntemleri konusunda da önemli yararlar sağladığını belirtmektedir. Her sınıfta aynı yöntemi kullanmak yerine farklı yöntemlerin kullanılması ve böylelikle aktif öğretimin uygulanması ile ezberci eğitim anlayışının terk edilmesi bu çalışmaların en önemli hedeflerinden birisi olmuştur.

Enç (1947: 3015-3017), yazarı belirtilmeyen çeviri makalesinde Milli Eğitim Kurulu tarafından Amerika eğitiminin gelişmesine hizmet eden 12 kişiden biri olarak gösterilen Booker T. Washington’u tanıtmaktadır. Washington’dan Amerika’nın büyük eğitimcisi olarak ifade edilen makalede onun için “İnsanlığın uzun yükseliş tarihi içinde pek az kimse bu kadar insana yardım edebilmiştir.” denilmektedir. Makalede genel olarak Washington’un hayatı, eğitimci kişiliği ve hizmetleri hakkında bilgiler verilmektedir.

Sonuç

İlköğretim Dergisi, yayın faaliyetlerinde bulunduğu 27 yıl boyunca sadece Türkçe değil aynı zamanda farklı dillerden makale ve yazılara da yer vermiştir. Dergide farklı dillerde makale ve yazılara yer verilmesi, derginin sadece yurt içi değil aynı zamanda yurt dışındaki eğitim hareketlerini yakından izlediğini göstermektedir. Bu nedenle İlköğretim Dergisi, yurt dışında görülen eğitim

hareketleri konusunda Türkiye eğitim kamuoyunu bilgilendirme görevi de görmüştür.

Dergide toplam 246 çeviri makale ve yazıya yer verilmiştir. Bu makale ve yazılardan 78 tanesi eğitimle ilgili yazılmıştır. Geriye kalan 168 çeviri makale ve yazı ise daha çok hikâye, deneme, anı ve konusu eğitim olmayan makalelerden oluşmaktadır. Eğitimle ilgili çeviri makale ve yazılar kategorik açıdan değerlendirildiğinde bu yazı ve makalelerin; öğretmenlik mesleği, özel eğitim, eğitimin psikolojik temelleri, eğitim-öğretim süreci ve mukayeseli eğitimle ilgili olduğu görülmektedir. Almanca, Fransızca ve İngilizceden tercüme edilen bu makalelerin daha çok Ahmet Dinçer, E. Hamdi Akman, Halil Ustaoglu, Hulusi Gökıy, A. Zeki Ökmen ve Osman Faruk Verimer gibi eğitimcilerimiz tarafından çevirisinin yapıldığı görülmektedir.

Makale ve yazıların en fazla yazıldığı alanlar; eğitimin psikolojik temelleri (28) ve eğitim-öğretim süreci (24) alanlarında olmuştur. Eğitimin psikolojik temelleri ile ilgili çevirisine yer verilen makalelerde; gelişimi etkileyen faktörler, öğrencilerin ders dışında farklı işlerde çalışmaları, öğrenme güçlüğü, uyum sorunu olan öğrenciler, ahlak eğitimi, çocukların dünya görüşleri, çocuk eğitimde kullanılan yöntemler, ailelerin değişen disiplin anlayışları, zekâ testleri, öğrencilerin gelişimlerin sosyal dersler açısından ele alınması, öğrenilecek olan konuya ilginin çekilmesi, çocuklarda görülen fiziksel ve ruhsal sorunlar, okullarda disiplin uygulamaları hakkında bilgi verilmiştir. Çeviri makalelerde eğitim –öğretim süreci ile ilgili makale ve yazılarda ise; öğretimin genel prensipleri, bir kavram olarak öğrenme, etkili bir öğretim için gerekli unsurlar, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin gruplandırılması, eğitimde başarısızlık sebepleri, farklı derslerin öğretim süreçleri, ev ödevleri, öğretim sürecinde kullanılacak araçlar ve öğretimi etkileyen faktörler gibi konulara değinilmiştir.

Dergide en az çevirisine yer verilen makale ve yazılar öğretmenlik mesleği (4) ve özel eğitim (7) alanında olmuştur. Öğretmenlik mesleği ile ilgili yer verilen çeviri makale ve yazılarda; öğretmenlerin yararlanabileceği bazı tecrübeler, köy öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklere, iyi bir öğretmen olabilmek için sahip olunması gereken özelliklere ve öğretmenlerin manevi değerleri aktarmadaki yeri ve önemine değinilmiştir. Dergide özel eğitimle ilgili yer verilen çeviri makalelerde ise; işitme güçlüğünün çocuklar üzerindeki etkileri, bazı Avrupa ülkelerindeki özel eğitim uygulamaları, zihinsel engelli çocukların eğitimi, ihtiyaçları, sorunları ve çözüm önerileri, üstün zekâlı çocukların eğitimi gibi konulara değinilmiştir.

Mukayeseli eğitim çalışmalarında farklı ülkelerde görülen eğitim anlayış ve uygulamaları hakkında

bilgilere yer verilmiştir. Mukayeseli eğitim ile ilgili çalışmalar ülkeler açısından incelendiğinde daha çok Avrupa ülkelerinin eğitim ve anlayış ve uygulamaları ile ilgili çeviri makalelere yer verildiği görülmektedir. Çeviri makalelerde Avustralya, Danimarka, Kanada, Norveç, İsveç, İsviçre, Fransa, İngiltere, Belçika, Hollanda, Avusturya ve Çin’de eğitim anlayış ve uygulamaları ele alınan başlıca ülkeler olmuştur. Bunun yanında Türkiye ve Amerika arasında eğitim alanında görülen işbirliği ele alınan bir diğer konu olmuştur.

KAYNAKÇA

- AKMAN, E. Hamdi(1953). “Okulculukta Yeni Bir Adım”,*İlköğretim*,S. 352, s. 12-13.
- ANDERSON, C. D. (1961). “Öğretim Üzerine Düşünceler”, Çev. Suat Bayar, *İlköğretim*, S. 480, s. 9-10.
- BAİLEY, H. H. (1949). “İyi bir disiplin nasıl sağlanmalıdır?”, Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, 14(263-264), 3460.
- BAŞOĞLU, Muzaffer Şerif (1939). “Çocukların Dünya Görüşleri”, *İlköğretim*, S. 27, s. 132-133.
- BAY, Andre (1950). “İngiltere’de Çocuk Edebiyatı”, Çev. İsa Öztürk, *İlköğretim*, S.308-310, s. 4010.
- BERGE, A. (1960). “Çocuğum Ne Çabuk Büyüdü”, Çev. Mehmet Toprak, *İlköğretim*, S. 474, s. 6-7 ve 15.
- BLIVEN, Bruce (1955). “Zekâ Testlerine İnanmalı mı?”, Çev. Halil Ustaoglu, *İlköğretim*,S. 388, s. 2-3.
- BLOCK,Donalt A. (1954). “Çocuğunuzu Disiplin Altına Almaktan Çekinmeyiniz”, Çev. İbrahim Özgür, *İlköğretim*, S. 384, s. 2-3.
- BOYESEN, E. (1954). “Norveç’te Eğitim Sistemi”, Çev. Güzide Orhon,*İlköğretim*,S. 384, s. 10-12.
- BREZİNK,Wolfgang (1962).“Öğrencilerin Bedeni ve Ruhi Arızları”, Çev. Osman Faruk Verimer, *İlköğretim*, S. 502, s. 4-6.
- BRİGGS, Thomas H. (1943). “Harp Zamanında Öğretmenlere Düşüne Görev”, Çev. Bahadır Dülger, *İlköğretim*, S. 123-124, s. 1651-1652.
- BURR, James B. (1962). “Grupla Çalışmanın Bazı Temel İlkeleri”, Çev. Ferhan Oğuzkan, *İlköğretim*, S. 503, s. 7-8.
- BUTTERWORTH, İ. (1957). “Disiplin”, Çev. Cezmi Tahir Berktil, *İlköğretim*, S. 451, s. 2-4.
- CAMBORDE, Jean (1940a). “Orta Tedrisatta Klasik Eserlerin Okutulması Meselesi”, Çev. Cevdet Perin, *İlköğretim*, S. 48, s. 486-487.
- CAMBORDE, Jean (1940a). “Fransa’da İlkokul Öğretmenlerinin Yetiştirme Tarzı ve Öğretimdeki Rollerini”, Çev. Ali Teoman, *İlköğretim*, S. 353, s. 546-547.
- CHANNEL, Emil (1954). “İlkokullarda Ahlak Eğitimi”, Çev. Şevki Tan ve Nafiz Suner, *İlköğretim*,S. 379, s. 6-8.
- CHASE, Francis S. (1960). “Aydın Adam”, Çev. Beşir Göğüş, *İlköğretim*S. 472, s. 5.
- CHATELAIN, François (1962). “Disiplin”, Çev. Nuri Kodamanoğlu, *İlköğretim*, S. 502, s. 3.
- CLAPAREDE, Edward (1955). “Alakanın Uyanması Meselesi”, Çev. M. Baha Arıkan, *İlköğretim*, S.394, s. 4-5.
- COOKE,Ralph J. (1949). “Aritmetiğe Yeni Başlayan Çocuğa Nasıl Yardım Edebiliriz?”, Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, S.267-268, s. 3507-3508.
- CORAY,Christian (1950). “Kanada’da Öğretim”, Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S.313-314, s. 4064-4066.
- DEWEY, John (1949).“ Geleneksel ve İlerletici Eğitim”, Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 287-288, s. 3754-3755.
- DİETZ, Johann Friedrich (1943). “Bir eğitim topluluğu olması bakımından köy”, M. Ali Kandemir, *İlköğretim*, S. 143-144, s. 1903-1905.
- EHLERS, Henry (1948). “Müzik Öğretimi”, Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, S. 254, s. 3319-3320.
- ENÇ, Mithat (1947). “Booker T. Washington”, *İlköğretim*, S. 231-232, s. 3015-3017.

- ENÇ, Mithat (1948a). "Karatahta Canlanıyor", *İlköğretim*, S. 247-248, s. 3212-3213.
- ENÇ, Mithat (1948b). "Karatahta Canlanıyor", *İlköğretim*, S. 252-253, s. 3285-3287.
- ER, Ömer (1950). "Üstün Zekâlı Çocukların Öğretimi", *İlköğretim*, S. 289-290, s. 3377-3778.
- FALAY, Canan (1952). "13 Yaşından Küçük Çocuklara Tarih Öğretiminde Karşılaşılan Güçlükler", *İlköğretim*, S. 346, s. 5.
- FENNER, MildredSandison (1958). "İyi Bir Öğretmen miyim", Çev. A. Zeki Ökmen, *İlköğretim*, S. 432, s. 4-6.
- FERRIERE, Adolf (1949). "İsviçre'de Yeni Eğitim Hareketleri", Çev. E. Hamdi Akın, *İlköğretim*, S. 281-282, s. 3680-3683.
- FİŞHER, Mac (1956). "İşitme Güçlüğü ve Çocuklar Üzerindeki Tesirleri", Çev. A. Zeki Ökmen, *İlköğretim*, S. 411, s. 5.
- FORSTELARER, P. Lasse (1954). "Danimarka'da Köy Okulları", Çev. Eyüp Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 380, s. 12-13.
- GOODWIN, W. P. (1952). "Avustralya'da Öğretim", Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 343, s. 11-12.
- GÖLKIYI, Hulusi (1949). "Dersleri Can Sıkıcı ve Yeknesak Olmaktan Kurtarma Yolları", *İlköğretim*, S. 269-270, s. 3526-3528.
- GÖLKIYI, Hulusi (1950). "Bir İngiliz Okulunda Edindiğim İzlenimler", *İlköğretim*, S. 313-314, s. 4073-4076.
- GÖLKIYI, Hulusi (1951). "İyi Tavır ve Hareket Eğitimi", *İlköğretim*, S. 327, s. 4261-4262.
- GREEN, Eleonar (1965). "Öğrenme Hakkında", Çev. Mustafa Aslıtürk, *İlköğretim*, S. 529, s. 6-7.
- Gürses, Elif Aytek (2005). Sosyal Bilimler Alanındaki Bilimsel Süreli Yayınlar ve ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanı, Sosyal Bilimlerde Süreli yayınlar ve Bilgi Teknolojileri Sempozyumu (2 Nisan 2005), Ankara.
- HAENSENBERGER, Max (1949). "Ceza ve Eğitim", Çev. Hulusi Gökıy, *İlköğretim*, S. 281-282, s. 3666-3670.
- HEUYER, G. (1955). "Okula İntibaksızlığın Teşhis Metotları", Çev. Fahri Uğrasız, *İlköğretim*, S. 391, s. 3-5.
- HOLZACH, E. (1951). "Hollanda'da Eğitim-Öğretim", Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 322, s. 4190-4191.
- HUNTER, Maude W. (1948). "Çocuklara Ev Ödevi Verelim mi?", Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, S. 257-258, s. 3377-3378.
- JOHNSON, J. (1952). "İsveç'te Sağır Dilsizlerin Öğretimi ve Bakımı", Çev. M. Kemal Yılmaz, *İlköğretim*, S. 329, s. 9-10.
- KRASSİNGG, Albert (1961). "Pedagojik Atmosfer", Çev. Osman Faruk Verimer, *İlköğretim*, S. 487, s. 10-11.
- KÜNEL, Friz (1942). "İstidat ve Muhit", *İlköğretim*, S. 115, s. 1516-1519.
- LANE, R. Hill (1954). "Modern Eğitim Felsefesi Karşısında İlkokul", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 377, s. 3-4.
- LANE, R. Hill (1955). "Çocuklar Okulda Ne Yapar", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 390, s. 5-6.
- LANE, R. Hill (1958a). "Öğrencilerin Özel Kabiliyetlere Göre Gruplandırılması", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 441, s. 3-4.
- LANE, R. Hill (1958b). "İlkokulda Zekâ Gelişimi", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 451, s. 6.
- LANE, R. Hill (1958c). "Verimi Arttırma Amacıyla Okulun Organize Edilmesi", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 437, s. 3-4.
- LANE, R. Hill (1959a). "İlkokulların Aritmetik Öğretimi Anlayışında Gelişmeler", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 460, s. 13.
- LANE, R. Hill (1959b). "İlköğretimde Hüner ve Alıştırmanın Önemi", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 461, s. 4 ve 15.
- LANE, R. Hill (1959c). "İlkokulda Toplumsal ve Duygusal Gelişim", Çev. Süleyman Adıyaman, *İlköğretim*, S. 454, s. 6-7.
- LANG, Ludwig (1954). "Avusturya'da Köy Okulları", Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 371, s. 7.
- LİVİNGSTON, Richard (1954). "Eğitimde Başarısızlığın Sebepleri", Çev. Turhan Oğuzkan, *İlköğretim*, S. 378, s. 9-11.
- LÖWERELD, Viktor (1943). "Sağır-Körlerin Eğitimi", Çev. Mithat Enç, *İlköğretim*, S. 157-158, s. 2064-2066.
- LUDEMAN, Dean W. W. (1948). "Öğrenime Etki Eden Faktörler", Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, S. 257-258, s. 3376.
- MİCHAELİS, John U. (1955). "Sosyal Dersler Yönünden Çocuğun Gelişimi", Çev. A. Zeki Ökmen, *İlköğretim*, S. 394, s. 8-9.
- MİCHEN, Jean Block (1952). "Çocuk Filmleri", Çev. Fazıl Bengisu, *İlköğretim*, S. 332, s. 10-12.
- MOHLER, Hona (1948). "Eğitimde Tutulacak Yol Meselesi", Çev. Hulusi Gökıy, *İlköğretim*, S. 245-246, s. 3184-3185.
- MYKELEBUST, Helmer R. (1955). "Sağır Çocuğun İhtiyaçları", Çev. Canan Falay, *İlköğretim*, S. 433, s. 12-13.
- NAÇI, Viktoria (2007). *Türk Yazımında Yunanca Çeviri Eserlere Yaklaşımlar: Alman Çeviri Kararlarının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- NİEDERER, Gerhard (1961). "Öğretmen ve Tutum", Çev. Osman Faruk Verimer, *İlköğretim*, S. 492, s. 4.
- PIAGET, Jean (1963). "Tabii Bilimlerin İlköğrenimi Hakkında", Çev. Nuri Ersoy, *İlköğretim*, S. 511, s. 6-7.
- RESNİCK, Joseph (1958). "Geri Zekâlı Çocuklar Problemi", Çev. A. Zeki Ökmen, *İlköğretim*, S. 433, s. 12-13.
- ROLLS, Leo (1941). "Belçika'da İlkokul İslahı", Çev. Selma Topçuoğlu, *İlköğretim*, S. 81, s. 978-979.
- SAVBORG, Torsten (1949). "İsveç Okullarında Devrim", Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 275-277, s. 3613-3614.
- SCHENK, L. (1952). "Viyan Psikolojik Danışma Klinikleri", Çev. E. Hamdi Akman, *İlköğretim*, S. 347, s. 5-6.
- SELWYN, Amy (1957). "Ev vazifeleri kaldırılabilir mi?", Çev. Halil Ustaoglu, *İlköğretim*, S. 415, s. 13.
- SENIOR SCOLASTIC (1958). "Öğrenciler bir Tarafтан Okula Giderlerken, Okul Dışı Zamanlarda İş Yerlerine De Gitmeli midirler?", *İlköğretim*, S. 434, s. 11-13.
- STAFFORD, Peter (1958). "Danimarka'da Sağır Çocuklar", Çev. Canan Falay, *İlköğretim*, S. 432, s. 7.
- TOMPKİNS, Ellsworth (1955). "İki Maarif Arkadaşı: Türkiye ve Amerika", Çev. M. Kemal Yılmaz, *İlköğretim*, S. 386, s. 7-8.
- TOPRAK, Mehmet (1960). "Terbiye Prensipleri: İtimat mı? Otorite mi?", *İlköğretim*, S. 470, s. 2 ve 4.
- ULUKÜTÜK, Mehmet (2010). "İslam Düşüncesinde Tercüme Faaliyetleri: Hermeneutik ve Bibliyografik Bir Katkı", *İ. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 2, s. 249-288.
- VALIERE, Armand (1954). "Fena Öğrenciler İslah Kabul Ediyor", Çev. Halil Ustaoglu, *İlköğretim*, S. 377, s. 6-7.
- WEYRİCH, Josef (1961). "Grup Usulüne Dair", Çev. Osman Faruk Verimer, *İlköğretim*, S. 493, s. 10.
- WILSON, Myrtle Brandon (1949). "Hayat Bilgisi Dersinde Aritmetikten Faydalanmak", Çev. Ahmet Dinçer, *İlköğretim*, S. 271-272, s. 3560-3561.
- WİTAK, August (1961). "Yaratıcı Eğitimin Vasıtası Olarak Münakaşa ve Grup Usulü", Çev. Osman Faruk Verimer, *İlköğretim*, S. 494, s. 4-5.
- YAUCH, Wilbur (1954). "İyi Okullarımız Var mı?", Çev. Halil Ustaoglu, *İlköğretim*, S. 369, s. 5-6.